

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАРАЗІНСЬКІ ЧИТАННЯ: ЛЮДИНА. МОВА. КОМУНІКАЦІЯ

Тези доповідей
XIV наукової конференції
з міжнародною участю

27 березня 2015 року

Харків 2015

УДК 81 (082)
ББК 81я43
К 22

Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(протокол № 2 від 20 лютого 2015 р.)

Організаційний комітет конференції:

В.Г. Пасинок, доктор педагогічних наук, професор (голова)
Н.А. Оніщенко, кандидат філологічних наук, доцент (заступник голови)
І.С. Шевченко, доктор філологічних наук, професор
В.О. Самохіна, доктор філологічних наук, доцент
В.П. Кривенко, кандидат філологічних наук, доцент
О.В. Ребрій, доктор філологічних наук, доцент
С.К. Криворучко, доктор філологічних наук, доцент
О.О. Чорновол-Ткаченко, кандидат філологічних наук, доцент
П.Т. Гусєва, кандидат філологічних наук, доцент
С.Г. Мащенко, доцент
Ю.В. Кобзар, К.М. Ніколаєнко (секретарі)

Адреса оргкомітету:

61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
факультет іноземних мов, тел. (057) 707-53-43

Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація : Тези доповідей XIV наукової конференції з міжнародною участю. – X. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 274 с.
ISBN 978-966-285-182-3

До збірника увійшли тези доповідей наукової конференції, присвяченої проблемам іноземної філології, методики викладання іноземних мов, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних спеціальностей.

УДК 81 (082)
ББК 81я43

ISBN 978-966-285-182-3

- © Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2015
- © І.М. Дончик, макет обкладинки, 2015

ПРО НЕПРЯМІ НОМІНАЦІЇ НІМЕЦЬКИХ МІСТ СЕРІЙНОГО ТИПУ

Абросимова О.В. (Харків)

Власні назви, включаючи топоніми, становлять, разом з безеквівалентною лексикою, важливу частину лінгвокраїнознавчого матеріалу. Особливе місце серед країнознавчо значущих топонімів мають номінації міст.

З ономасіологічної точки зору серед позначень міст можна виділити прямі номінації (*München* → „*Hauptstadt von Bayern*“), вторинні (*München* → „*Schandvertrag von 1938*“) та непрямі номінації (*München* → „*die heimliche Hauptstadt Deutschlands*“).

В аспекті лінгвокраїнознавства та міжкультурної комунікації особливий інтерес представляють вторинні та непрямі номінації міст, оскільки саме в них відбувається «кристалізація» країнознавчої інформації. Роль, яку відіграє їхнє застосування під час мовлення в конкретній ситуації для розуміння співрозмовників, тобто комунікативна значущість, свідчить про лінгвокраїнознавчу релевантність таких мовних одиниць.

Непрямі номінації міст можна, у свою чергу, поділити на індивідуальні (*München* → *heimliche Hauptstadt Deutschlands, Isar-Athen*) та серійні (*Reichsstadt, Residenzstadt, Hansestadt, Universitätsstadt* та ін.).

Дослідження, що реферується, присвячене аналізу непрямих номінацій німецьких міст серійного типу в публіцистичному дискурсі (на матеріалі електронного комплексу щотижневика «Die Zeit» за 1995–2009 роки).

В результаті аналізу були виявлені частотні (прототипічні) та периферійні представники відповідних номінативних серій.

Проявились також німецько- та російсько-/українськомовні відмінності в узусі непрямі номінації міст.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «DIAMOND» В СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Акіньшина О.В. (Запоріжжя)

В останні десятиліття лінгвістична наука активно розвивається в рамках нової наукової парадигми, що отримала назву когнітивної. Виникнення лінгвокогнітології призвело до широкого використання в лінгвістичних дослідженнях терміна концепт. Дослідник З.Д. Попова говорить про те, що «отримати доступ до концепту найкраще через засоби мови» [2, с. 36]. Виходячи з цієї тези, звернемося до аналізу значень слова-терміна даного концепту.

Ми виявили основні концептуальні ознаки концепту «diamond» на основі лексикографічних статей, що складають інформаційний зміст концепту:

Література

1. Дернова Т.А. Використання активних методів навчання під час вивчення іноземної мови / Т.А. Дернова, І.А. Рябцева // Вісник Черкаського університету. Серія педагогічні науки. – Черкаси : ЧНУ, 2007. – Вип. 97. – С. 94. 2. Медвідь Н. Новітні підходи до викладання української як іноземної студентам вищих навчальних закладів / Н. Медвідь // Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей : збірник наукових статей. – Львів, 2012. – С. 81–85. 3. Москаленко О.І. Сучасні підходи до навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах / О.І. Москаленко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – Запоріжжя, 2012. – Вип. 26(79). – С. 557.

ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ПЕРЕКЛАДУ

Ольховська А.С. (Харків)

Необхідність викладання перекладу як спеціальності виникла порівняно нещодавно, а тому закордоном розробка методики підготовки перекладачів здобула активного розвитку у другій половині ХХ століття. Вітчизняна методика викладання перекладу перебуває на стадії становлення, а більшість наукових розвідок в цій галузі з'явилися за останні декілька десятиліть. На сьогодні все більша кількість вищих навчальних закладів України відкривають перекладацькі факультети та відділення, а кількість випускників зі спеціальності «Переклад» зростає з кожним роком [2], проте на сучасному етапі в Україні, як і у багатьох інших країнах СНД [1; 3; 4] не проводиться підготовка студентів за спеціальністю «викладач перекладу», а тому майбутніх перекладачів у вищих навчальних закладах готують викладачі іноземних мов, або перекладачі, які, по суті, не мають достатньої кваліфікації для того, аби працювати викладачами перекладу. Як зазначають дослідники [4], випускники за спеціальністю «викладач іноземної мови» дуже часто не вивчають такий важливий компонент, як методика викладання перекладу (навіть якщо вони й прослуховують короткий курс лекцій з цієї дисципліни, то навряд чи це суттєво змінює ситуацію на краще). Окрім того, викладання іноземної мови відрізняється від викладання перекладу, оскільки має дещо відмінні цілі та завдання. Випускники за спеціальністю «перекладач» оволодівають практичною перекладацькою діяльністю та засвоюють її принципи і методи, знову ж таки не вивчаючи методику викладання перекладу (за винятком знову ж таки короткого лекційного курсу). Отже, спробуємо зрозуміти яким має бути викладач саме перекладу як спеціальності. Для цього слід розібратися що саме має вміти роботи викладач перекладу, а зробити це можна застосувавши компетентнісний підхід, який використовується і при підготовці перекладачів (перекладацька компетентність) та багатьох інших спеціалістів.

У найбільш загальному вигляді компетентність викладача перекладу можна визначити як здатність викладати переклад на фаховому рівні. Одна з перших спроб комплексного визначення компонентів компетентності викладача перекладу була зроблена у рамках проекту партнерства Європейської Комісії та вищих навчальних закладів, що отримав назву *European Master's in Translation* [5]. Відповідно до запропонованого підходу професійна компетентність викладача перекладу складається з п'яти компонентів (компетенцій), кожен з яких, у свою чергу, містить низку навичок та вмінь: галузева (*field competence*), міжособистісна (*interpersonal competence*), організаційна (*organizational competence*), навчальна (*instructional competence*) та оцінювальна (*assessment competence*) компетенції. Усі компоненти рівні по значущості, і лише гармонійне їх поєднання є ознакою професійної майстерності викладача перекладу. Проведене узагальнення компонентів покликане сприяти укладанню програм для ефективного навчання викладачів перекладу та ґрунтується на низці досліджень провідних вчених.

Література

1. Крюкова Т.В. Методическая система подготовки студентов по специальности «Преподаватель перевода» в языковом вузе : на материале английского языка : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Крюкова Татьяна Викторовна. – Москва, 2003. – 181 с. 2. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу : [підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад»] / Черноватий Л.М. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с. 3. Черняховская Л. Преподаватель перевода – есть такая профессия, нет такой специальности! / Л. Черняховская // Мир перевода. – 2008. – № 1(19). – С. 45–47. 4. Чубыкина О.В. Профессиональные компетенции преподавателя перевода как методическая проблема [Электронный ресурс] / Чубыкина О.В. – Режим доступа : <http://www.wpc59.ru/410>. 5. The EMT Translator Trainer Profile Competences of the trainer in translation [Electronic resource]. – Access : http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/key_documents/translator_trainer_profile_en.pdf.

INSTRUMENTE UND TECHNIKEN DER KOLLEGIALEN HOSPITATION

Onishchenko N.A. (Charkiw)

Während eines Strukturwandels im Bereich Hochschulbildung ist es besonders wichtig, dass die Qualität der Lehrkräfte in der Branche kontrolliert wird. Als eines der Instrumente solcher Kontrolle, das auch zum Erfahrungsaustausch beiträgt, gilt die kollegiale Hospitation. Unter der kollegialen Hospitation versteht man die Teilnahme einer Kollegin oder eines Kollegen aus dem gleichen oder fachfremden Gebiet am Unterricht als Gast teil

Ольховська А.С. ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ПЕРЕКЛАДУ	164
Onishchenko N. A. INSTRUMENTE UND TECHNIKEN DER KOLLEGIALEN HOSPITATION	165
Орлова М.О. МІЖ ФАКТУАЛЬНІСТЮ І ФІКЦІОНАЛЬНІСТЮ: БІОГРАФІЯ ПОКОЛІННЯ 1968 РОКУ В ТВОРАХ УВЕ ТІММА	167
Остапченко В. А. ТЕКСТОВЫЕ КОНЦЕПТЫ В ИМПЛИКАТИВНОМ ПРОСТРАНСТВЕ ПОЭТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА Р.М. РИЛЬКЕ	168
Павлова Л.В., Сергеева О.А. ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ТИПІВ ГУМОРУ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	170
Панченко І.М. АДРЕСАТНА РЕФЕРЕНЦІЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПА ВВІЧЛИВОСТІ	171
Паповяниц Е.Г. РАЦІОНАЛЬНА АРГУМЕНТАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА АРГУМЕНТАТИВНО-ПЕРСУАЗИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЦИТАТНОГО ДИСКУРСУ В АНГЛОМОВНІЙ ПРЕСІ	173
Rakhomova T.O., Drach A.S. METHODOLOGY OF HYPERTEXTUAL READING	174
Пахомова Т.О., Гальченко О.Ю. МЕТОД СТУДЕНТСЬКИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО ПИСЬМА	176
Пахомова Т.О., Сенченко Я.С. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПЕРІОД РАННЬОЇ ЮНОСТІ	177

Петренко О.М. НЕВВІЧЛИВІСТЬ ЯК КОМУНІКАТИВНА МЕТАКАТЕГОРІЯ	179
Пешкова О.Г. ПОКАЗНИКИ АВТОРИТЕТНОСТІ В ТЕКСТАХ НАУКОВОГО ДИСКУРСУ	180
Пірог І.І. АРГУМЕНТАЦІЯ В АСПЕКТІ КОГНІТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ	182
Подосиннікова Г.І. НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ АНГЛОМОВНОГО ГОВОРІННЯ З ОПОРОЮ НА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ	183
Поклад Т.С. КОНЦЕПТ <i>FRAGRANCE</i> : ТАКСОНОМІЧНИЙ ПІДХІД	185
Polistschuk N.M. DIMINUTIVA IM DEUTSCHEN UND IM UKRAINISCHEN: WORTBILDENDER ASPEKT	186
Посмітна В.В. СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ ДИСКУРСУ ВІЙСЬКОВИХ І ПРАВООХОРОННИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ УКРАЇНИ	188
Prystupa T.I. A COMMUNICATIVE APPROACH TO TEACHING GRAMMAR	189
Прокопенко (Еременко) А.А. МЕТАФОРИЧЕСКОЕ НАПОЛНЕНИЕ ДОМЕНА <i>БЕЗОПАСНОСТЬ</i> В ПРЕЗИДЕНТСКОМ ДИСКУРСЕ БАРАКА ОБАМЫ	191
Пшеничних А.М. ОБРАЗИ “РЕГТАЙМУ”: ІНТЕРМЕДІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ	193
Radulova S. A. ZUM PROBLEM DER DEFINITION VON PARONYME	195
Ребрій І.М. <i>NADSAT</i> ЯК ОБ’ЄКТ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ	196